

Odchov želv pardálích

Zatím posledním želvím druhem, u něhož jsme se mohli v Zoo Brno radovat z narozených mláďat, je želva pardálí *Stigmochelys pardalis babcocki* (Loveridge, 1935).

Popis druhu

Želva pardálí je po želvě ostruhaté (*Stigmochelys sulcata*) druhou největší suchozemskou želvou Afriky. Podle dostupných údajů měřil rekordní samec 65,6 cm a vážil 43 kg, největší samice měřila pouze 49,8 cm při hmotnosti 20 kg. Těchto rozměrů dosahují jedinci nominálního poddruhu *Stigmochelys pardalis pardalis* (Bell, 1828). Želvy poddruhu *S. pardalis babcocki* jsou podstatně menší. Jejich délka se pohybuje v rozmezí 35–45 cm a hmotnost nepřekračuje 15 kg.

Karapax želv pardálích je vždy delší než širší a jeho zadní okraj je oproti přednímu výrazněji zubatý. Zbarvený je žlutě, s nepravidelnými tmavohnědými až černými skvrnami. Plastron může být jednobarevně žlutý nebo s tmavou paprscitou kresbou. Hlava a nohy jsou žluté až olivově hnědé. Přední nohy pokrývají šindelovité, tuhé šupiny. V mládí má karapax polokulovitý tvar. Zbarvení je u mladých želv světlejší, kresba zřetelnější. Oba poddruhy lze i v této době rozlišit. Nominální *S. p. pardalis* má na každém hrbetním štítku dvě tmavé skvrny, zatímco poddruh *S. p. babcocki* jen jednu. V dospělosti lze oba poddruhy odlišit na základě délky krunýře. Karapax nominálního poddruhu je ve středu zploštělý a jeho délka odpovídá dvojnásobku výšky. Karapax poddruhu *S. p. babcocki* je ve středu stejnoměrně vyklenutý a jeho délka jen mírně překračuje dvojnásobek výšky.

Pohlaví lze dobře rozeznat až ve stáří 4–5 let, kdy jedinci dosahují délky 18–20 cm. Samcům se začne prodlužovat ocas a propadat plastron do značně konkávního tvaru. Zároveň jsou samci užší a protáhlejší, samice naopak kratší a širší. V dospělosti jsou rozdíly opravdu markantní a pohlaví želv pardálích si nelze splést.

Zoogeografie a biologie

Želva pardálí obývá střední, východní a jižní Afriku. Zatímco rozšíření nominálního poddruhu je omezeno na jihozápadní Afriku a Kapsko, domov *S. p. babcocki* se rozkládá od jižního Sudánu a jižní Etiopie přes jihovýchodní Afriku, jižní Namibii až po sever provincie Kapsko.

Mláďě želvy pardálí těsně po vylíhnutí

Foto Michal Balcar

Tato želva je typickým živočichem pásma afrických stepí a savan. Žije na křovinatých místech i okrajích akáciových lesů, od nížin až do výšek téměř 3000 m. n. m. Byla pozorována i v tak extrémní klimatické oblasti, jakou je poušť Kalahari. Nejen tato poušť, ale i ostatní biotopy, které želva pardálí obývá, se vyznačují velmi výrazným kolísáním teplot během dne. Při mimořádně horkém období sucha mohou denní teploty vystoupit až na 40 °C ve stínu a v noci poklesnout na 15 °C, i níže. Tyto krajně nepříznivé životní podmínky želva pardálí přečkává zahrabána v děrách, termištích, v březích vyschlých řek nebo ve škvírách skal.

Na jídelníčku má nejrůznější rostliny, především trávy a také sukulenty, které jsou znamenitým zdrojem vody. Želva pardálí vezme zavděk i příležitostně nalezenými plody, živočišnými zbytky, kostmi, suchými výkaly a vývržky. Při hledání vhodné potravy překonává ve vyprahlé oblasti velké vzdálenosti. Sledování označených jedinců v Tanzanii odhalilo, že tyto želvy dokázaly překonat vzdálenost 70 až 100 km. Jedna želva ušla za dva měsíce 12 km.

Dospělé želvy pardálí mají jen málo přirozených nepřátel. Avšak nepřímo jim škodí obrovská stáda koz a ovcí, která spásají trávu, a mnohé předčasně ukončí svůj život na silnicích a cestách pod koly aut. Mláďata a vejce jsou na tom ještě hůře. Malé želvičky napadají opice, psi hyenové, ženetky, pštrosi, supi, marabu, hadilovové, krkavci a další predátoři. Vejce s chutí vyhrabávají varani či šakalové, snůšku často zničí také mravenci.

V přírodě dochází k páření v jarních měsících, vejce klade samice od května do října. Počet vajec ve snůšce kolísá od 5 až do 30 kusů. Za 8 až 18 měsíců po kladení se líhnou mláďata velká 38–50 mm.

Počátky chovu želv pardálích v Zoo Brno

Chovný pár želv pardálích (*Stigmochelys pardalis babcocki*) jsme získali v červnu 1998. Zvířata o délce karapaxu kolem 20 cm a ve stáří 4–5 let pocházela ze Zambie. Během let žily želvy v několika typech expozičních ubikací,

ale i v zázemí. V roce 2002 jsme pár umístili společně s triem leguánů nosorohých (*Cyclura cornuta*) v expozičním teráriu o ploše asi 15 m² (soužití želv a leguánů se jeví jako velmi tolerantní). Prostor je vhodně rozčleněn silným kmenem a několika kořeny, na dno terária jsme položili vrstvu pisku, která je místy silná až 50 cm. Vedle umělého osvětlení (výbojky HQI, halogenové zářiče i lampy s UV složkou) dopadá do expozice i denní světlo, pronikající přes prosklenou stěnu pavilonu. Pod zmiňovanými zářiči stoupá teplota až na 40 °C, v ostatním prostoru se pohybuje v rozmezí 25–30 °C. Noční teploty pak klesají na 18 až 25 °C.

Potravu předkládáme šestkrát za týden, jeden den v týdnu mají želvy půst. Ve vegetačním období jsou základem diety luční rostliny, hlavně listy i květy smetánky lékařské a jetele lučního. Občasné přídavek tvoří různé druhy zeleniny a sezonní ovoce. V zimě želvy dostávají směs čínského zelí, římského salátu, strouhané mrkve a kvalitního lučního sena, nastříhaného na kousky o délce 1–2 cm. Živočišnou potravu v současnosti nepředkládáme. I v době maximálního růstu a dospívání želvy o ni nejevily žádný zvláštní zájem (v přírodě ji však běžně přijímají). Potravu vždy poprášíme některým z vitamínově-minerálních přípravků (Roboran, Plastin, Vitamix). Samozřejmostí je miska s čistou vodou.

Sexuální chování a první snůšky

Pozemní želvy nežijí v pevných partnerských svazcích. Páří se podle náhodného výběru. Jakmile samec v období páření objeví samici nebo zachytí její pach, snaží se ji pronásledovat a spářit se s ní. Zatímco samice zůstávají na místě nebo si jdou dál svou cestou, v samci se probudí ohnivý milovník. Často vyvine překvapující rychlost a akční pohyb. Pokud samice pokračuje v cestě, snaží se ji zastavit naběhnutím a strkáním do ní. Tímto chováním, ale také kousáním do končetin se samec pokouší přimět samici ke kopulaci. Je-li námaha korunována úspěchem, vystoupí samec ze zadu na krunýř samice. Při

samotné kopulaci samec vydává intenzivní chrčivé zvuky. Právě takové jsme poprvé zaslechli v roce 2003, největší frekvenci chrčení jsme pak každoročně zaznamenávali v květnu a červnu. Pokusy o páření probíhaly i v letních měsících, ojediněle až do září. První snůšku samice nakladla v září 2004. Od této doby následovaly každoročně jedna až tři snůšky, kladené většinou od září do listopadu. Samice bývá před kladením neklidná, hledá vhodné místo pro snůšku. V té době rovněž dokáže během chvilky naráz vypít až 0,5 l vody. Při kladení totiž vypouští moč, a tak zavlažuje jámu, kterou vyhrabala a kam klade vejce. Tato jáma je unikátní dílo. Hluboká je až 25 cm, nahoře užší, dole širší. Připomíná hřib s kloboukem dole. Snůška trvá 2–5 hodin, pak samice jámu zahrabe. Někdy vyhrabává více jam, pak se kladení protáhne na několik dní. V tomto případě ale jámy nikdy nezahrabává.

Některé snůšky naší samice obsahovaly pouze tři vejce, jiné až osm. Zaznamenali jsme i snůšku, ve které bylo vajec třináct. Až polovina nakladených vajec byla neoplozená, embryonální vývoj zárodků v oplozených vejcích se bohužel vždy předčasně zastavil.

V roce 2007 jsme se poprvé odhodlali umístit želvy v době od května do poloviny září do venkovního výběhu o ploše asi 12 m², který je primárně určen pro chov kosmanů zakrslých (*Callisuchus pygmaea*). Kosmani v tomto prostoru využívají větve několika stromů a na zem sestupují jen sporadicky. Expozice je od návštěvníků oddělena sklem a dopoledne na ni dopadají přímé sluneční paprsky, u její zděné stěny je umístěna vyhřívaná bouda. Pokud zavládne chladné a vlhké počasí, zůstávají želvy i několik dní v boudě.

Narození sedmi mláďat

Inkubace dvou snůšek nakladených na podzim 2007 ve vnitřní expozici dopadla stejně neslavně jako v předchozích letech. Nelichotivou bilanci se podařilo zlomit v roce 2008. Jak se to podařilo? Už koncem května a hlavně během června docházelo ve venkovním výběhu k mohutným projevům páření. Samec proháněl samici po celé ploše. Zpočátku to vypadalo, že jediný úkryt před sexuchtivým samcem poskytne úzký prostor boudičky. Ale i tam byla samice vypárána. Začátkem srpna samice omezila příjem potravy a velmi aktivně prolézala celý prostor. Pokusnou díru vyhrabala 15. srpna, pozdě odpoledne ji opustila, aniž by ji zahrabala. O čtyři dny později, 19. srpna v odpoledních hodinách,

Samice vyhrabala jamku pro kladení vajec

Foto Michal Balcar

nakladla sedm vajec, která pak zahrabala ve vlhčí části výběhu do hloubky asi 15 cm. Vejce připomínala barvou i tvarem pingpongový míček, byla téměř kulatá, o průměru 38–42 mm a hmotnosti 35–38 g.

Všechna vejce, po vyhrabání pokrytá silně kluzkým sekretem, jsem umyl vlažnou vodou a uložil do inkubátoru. Jako inkubační substrát jsem použil Vermikulit. Teplota v líně byla nastavena na 30 °C. Relativní vlhkost vzduchu dosahovala až 90 %. Radostný okamžik nastal 27. prosince 2008, kdy se po 128 dnech vylíhla první želva pardálí v historii brněnské zoo. Bezprostředně před líhnutím byla na povrchu vejce zřetelně vidět jemná trhlina, ze které vytékala tekutina. To znamenalo, že zárodek ukončil svůj vývoj a mládě se pokoušelo otevřít skořápku. Mláďata želv pardálích, stejně jako mláďata ostatních pozemních želv, mají na špičce „čenichu“, tedy nad premaxilární kostí horní čelisti, tvrdý, rohovinový výrůstek. Leží přesně v místě, kde jiní plazi mají ostrý (vaječný) zub. Tento výrůstek pomáhá malým želvičkám prorazit skořápku. Další dvě mláďata se vyklubala 29. prosince 2008. Po Novém roce, 2. ledna 2009, spatřily světlo světa ještě čtyři želvičky. Ze sedmi vajec se vylíhlo sedm mláďat po inkubační době 128, 130 a 134 dnů. Je obvyklé, že vejce se nevyvíjejí stejnoměrně a že líhnutí se protáhne na několik dnů. Po rozbití skořápky mláďata zpočátku odpočívají a spí ve svém částečně otevřeném vejci a vystukují jen hlavu nebo nohu. Nakonec i naše malé pardálky silnými pohyby i kousáním otevřely zbytek skořápky a vejce navždy opustily. Po vylíhnutí jsou želvičky ještě lehce pokrivené. Postupně a zvolna se měkký krunýř roztáhne do normální velikosti. Redukci zakřivení se může krunýř zvětšit o 10 až 28 %. Toto nezvratné natažení páteře ukončí tvarování krunýře. Průměrná délka karapaxu našich mláďat byla 42 mm a průměrná šířka 34 mm. Hmotnost se pohybovala v rozmezí 25–30 gramů.

Čerstvě vylíhnutá mláďata jsem z inkubační nádoby přenesl do čisté, vydezinfikované plastové dózy, na vrstvu vlhkého molitanu. Do doby, než se jim během několika dnů zatáhl žloutkový váček a uzavřel pupeční otvor, zůstala ještě v líně. Jen tak se dá eliminovat vstup infekce do křehce fungujícího organismu právě narozené

Snůška před přenesením do inkubátoru

Foto Michal Balcar

želvičky. Pak jsem mláďata postupně přemístil do připraveného odchovného terária s rozměry 220 × 100 × 30 cm (délka × šířka × výška). Dno má rozděleno na tři sektory, vybavené různými substráty. V prvním sektoru se nachází vrstva vždy vlhkých hoblin, v druhém vrstva vlhčí lesní hrabanky pokrytá listím a třetí díl, vyplněný jemným štěrkem, lze označit jako „fitness“. První dva vlhké sektory vyhledávají mláďata před spaním a s chutí se do jejich substrátů zahrabávají. Spaní ve vlhkém prostředí a kolísání teplot během dne patří k rozhodujícím faktorům podmiňujícím správné utváření krunýře. Třetím dílem je jakési cvičiště, které malou želvičku nutí vydávat velkou část své energie. Odchovnu osvětlují dvě zářivky Osram Biolux 36 W. Jako výhřevný zdroj poskytující i UV složku záření jsem použil osvědčenou lampu Osram Vitalux (300 W), v jejím světelném kuželu dosahuje teplota až 35 °C. Tato lampa je umístěna nad substrátem ve výšce asi 40 cm a je v provozu 5 hodin denně. Ve zbylém prostoru se teploty pohybují v rozmezí 22–25 °C. V noci teplota klesá na 18–20 °C.

První potravu, složením blízkou potravě dospělců, želvičky přijaly třetí den po vylíhnutí. S chutí také požírají malé kousky larev různých druhů hmyzu, slímků nebo hlemýžďů. Misku s vodou mají vždy k dispozici.

Podmínkou úspěchu je chov ve venkovní expozici

Euforii z prvního odchovu želvy pardálí poněkud utlumil úhyn chovné samice. Osudným se jí stalo zadržení snůšky, způsobené abnormálně velkým vejcem uvízným ve vejcovodech. Samice uhynula 23. prosince 2008, tedy právě čtyři dny před narozením jejího prvního potomka. Všechny želvičky-pohrobci prospívají zatím bez vážnějších komplikací.

Za hlavní příčinu toho, že se nám konečně podařilo želvu pardálí po mnoha letech rozmnožit, považuji fakt, že želvy dostaly možnost od května do září pobývat ve venkovním výběhu. Přednosti takového chovu jsou zřejmé. Želvy si užijí dostatek slunečního svitu, čerstvý vzduch, čerstvou stravu i velký prostor. Kvalitu života želv (jejich welfare) utváří vedle teploty prostředí a dalších faktorů také délka dne a intenzita a složení světla. Všechny tyto veličiny ovlivňují i proces rozmnožování a životaschopnost zárodků. Našich sedm úspěšně odchovaných želv pardálích je toho důkazem.

Michal Balcar,
revírník v pavilonu Tropické království

Mláďata se zbývají skořápky na krunýři

Foto Michal Balcar

Vypuštění korovce do expozice

Korovci mexičtí

Jedovatí ještěři korovci mexičtí poprvé v Zoo Brno

Čeď korovci (*Helodermatidae*) tvoří dva druhy – korovec jedovatý (*Heloderma suspectum*) s poddruhy *H. s. suspectum* a *H. s. cinctum* a korovec mexický (*Heloderma horridum*) s poddruhy *H. h. horridum*, *H. h. exasperatum* a *H. h. alvarezii*. Jejich původním biotopem jsou suché oblasti západního Mexika od jeho jižní části až po část severní, kde areál korovců mexických částečně přechází i na přilehlou oblast Sonorské pouště na jihu USA.

Korovci jsou jediní jedovatí ještěři – velmi vzácní varanovci bornejské (*Lanthanotus borneensis*), kteří bývají k jedovatým ještěřům také někdy řazeni, mají sice jedové žlázy vyvinuté, chybí jim však vývod do čelistí. Jedový aparát korovců se od stejného orgánu jedovatých hadů liší. Jedovatí hadi mají ústí jedové žlázy napojené na jedové zuby, jedové žlázy korovců ústí v zadní třetině dolní čelisti. Toxin se tak dostává na celou plochu oblouku dolní čelisti a do rány může být vpraven i více zuby, kterých má korovec 36 až 42. Toxin korovců bývá

při kousnutí již značně naředěný slinami, což snižuje jeho účinnost. Toxin korovců patří do skupiny neurotoxinů, složením je blízký neurotoxinům kober. Jedový aparát slouží korovcům pravděpodobně k obraně.

Chov korovce mexického v Evropě řídí Evropský záchranný program (EEP), jeho rozmnožování v zajetí zaznamenává Mezinárodní plemenná kniha (ISB), Červený seznam ohrožených druhů jej uvádí v kategorii zranitelný.

Naši korovci patří k nominátnímu poddruhu *Heloderma h. horridum*. Dožívají se až 20 let, v dospělosti mohou při délce těla 80–90 cm vážit i několik kilogramů. Samice snáší 3–5 vajec s inkubační dobou 120–135 dnů (v chovech České republiky se již všechny poddruhy korovce mexického rozmnožily). Mláďata se líhnou ve velikosti přibližně 15 mm a jsou výrazně barevnější než rodiče. První potravu začínají přijímat asi ve 14 dnech.

Nároky na chovné zařízení korovců nejsou velké. Stačí nádrž s minimálními rozměry základny 100×50 cm, za dostatečnou lze považovat výšku 50 cm. Jako podkladový substrát poslouží praný říční písek, k standardnímu vybavení terária patří nádržka na vodu a dutý kmen. V létě je třeba udržovat teplotu kolem 30 °C, s nočním poklesem na 22–24 °C.

Potrava korovců se v přírodě skládá z ptáčích vajec a holat (zejména na zemi hnízdících druhů), plazů a drobných hlodavců. Hlodavce, tvořící dominantní část potravy, loví v jejich norách. Přítomnost kořisti korovec zjišťuje čichem. Molekuly pachových látek zachycené na špičce jazyka přenáší k analýze do Jacobsonova orgánu, umístěného v horním patře (proto korovci, stejně jako hadi, jazyk často vysouvají a zase zasouvají zpět do ústní dutiny). Mexičtí korovci prakticky nepřijímají hmyz a nežerou jiné plazy – neútočí na ně ani ve společné expozici.

V zajetí korovcům nabízíme obdobné spektrum krmiva, jaké přijímají v přírodě, nouzově můžeme podávat i mleté maso. Požírání vajec je u nich rituál – z rozbitého vejce ještěr vylíže bílek se žloutkem, pak zakloní hlavu a obsah tlamy nechá stékat do žaludku. V zajetí korov-

cům předkládáme vejce křepelčí, ale i slepičí. Korovec nejprve jazykem zkoumá skořápku a zjišťuje, co je uvnitř. Pak se snaží vejce uchopit do čelistí a opřít o nějaký pevný předmět, například o kámen či stěnu terária. Pokud se mu to podaří, tlačí vejce proti překážce za současného zesílení stisku čelistí. Po několika minutách takto naruší celý obvod skořápky, v zeslabeném místě pak začne vykusovat otvor, z něhož vylíže obsah.

U korovců se vyvinula schopnost ukládat do ocasu zásobní tuk, který jim pomáhá překonat dlouhá období sucha. Objem přijímané potravy mají korovci v poměru k velikosti těla malý. Protože tato klidná zvířata v zajetí většinou dobře přijímají potravu, je třeba dát pozor na přejímaní a tloustnutí, obezita snižuje reprodukci. Jako test pro posouzení kondice slouží obvod ocasu změřený nad jeho kořenem. Nemá být větší než obvod těla v místě kyčelních hrbolů.

Korovci jsou aktivní pozdě odpoledne a v noci. V klidové fázi ztuhnou a stanou se letargičtí. Snadno je však vzruší i nepatrné podněty a změny. V lednu by měli mít stálou teplotu prostředí 13–16 °C, v únoru i s poklesem na 10–12 °C. V březnu teplotu zvyšujeme na 14 °C v noci a 20–24 °C ve dne, v dubnu na 22–24 °C v noci a 26–30 °C přes den, s možností lokálně se prohřát na 37 °C. V zeměpisných šířkách odpovídajících Sonorské poušti činí fotoperioda (poměr noc ku dni) v zimě 14:10, v létě opačně. Relativní vlhkost vzduchu není, jak se zdá, pro korovce rozhodujícím faktorem. V Arizoně a severním Mexiku se vzdušná vlhkost v období jaro–léto pohybuje v rozmezí 0–5 %, v červenci–září dosahuje až 50–90 %. S ohledem na to, že žijí i pod zemí, nebude korovcům činit potíže odchylka od těchto hodnot.

Pro úspěšné rozmnožování v zajetí je třeba napodobit podmínky v místě původního výskytu. Chovatelská zkušenost říká, že speciální vybavení, lihně a další „udělátka“ nejsou potřebnější než klimatický atlas a podrobná znalost míst, odkud zvíře pochází.

Jiří Vítek,
provozní zoolog

Kočka pouštní – samec

Nová expozice koček pouštních

Brněnská zoo má doposud relativně dost volného prostoru pro vnik nových expozic. Řada jich v této době vzniká například podél nové páteřní komunikace. Místo pro novou expozici se ale našlo i uvnitř pavilonu, přesněji v atriu pavilonu Tropic-ké království. Koncem loňského roku tam firma Okno – komplet, s. r. o., postavila chovatelské zařízení pro kočky pouštní (*Felis margarita harrisoni*). Tento druh se tak vrací do pavilonu, kde v letech 2000 a 2001 probíhal jeho úspěšný chov.

Expozice je sestavena z prosklených hliníkových profilů, které uzavírají prostor dlouhý 5,5 m a vysoký a široký 2,5 m. Vytápějí jej dva radiátory, zamaskované větvemi a suchou travou, a dvě topné desky, umístěné v podlaze. Expozici osvětluje výbojka HQIT 250 W, dopadá do ní i denní světlo. Jako podklad slouží písek. Iluzi polopouště navozují suché keřky, pařezy a větve. Kočky mají k dispozici dvě boudičky.

Pro zvířata, která jsme dovnitř vpustili, jsme nemuseli chodit daleko. Pocházejí z takzvané aleje šelmiček, což byla řada klecí s drobnými šelmami, kterou jsme v dolní části naší zoo zrušili. Pětiletý kocour Osiris narozený v britské Zoo Bristol tvoří pár s dvouletou kočkou Evou z polské Zoo Krakov. Kočky se v novém prostředí velmi rychle zabydlely a věříme, že brzy přivedou na svět potomstvo.

Chov koček pouštních začal v naší zoo v roce 1998 dovozem dvou samců ze Zoo Wuppertal. Necelé dva roky poté se podařilo získat dvě samice ze Zoo Berlín. Jeden pár jsme umístili ve spodní části zoo do venkovní expozice, druhý sídlil ve vnitřní expozici v budově terárií sousedící

Nová expozice koček pouštních

Kočka pouštní – samice

s Tropic-kým královstvím. Tam samice v roce 2000 porodila a odchovala čtyři kořata. Později se chov koček pouštních soustředil výhradně do dolní části zoo, další mláďata se ale neobjevila. Samice, která odchovala zmíněná kořata, se v současné době nachází v zázemí naší zoo.

Kočka pouštní je jednou z nejmenších divokých kočkovitých šelem. Obývá aridní oblasti severní Afriky (na tomto kontinentu se vyskytuje i v severním Čadu a Nigeru), Blízkého východu a střední Asie po Pákistán, kde je však už považována za vyhynulou. Vyskytuje se v šesti poddruzích, dva z nich, *Felis m. margarita* ze severní Afriky a *Felis m. harrisoni* z Arabského poloostrova, jsou předmětem Evropského záchranného programu. Kočka pouštní má nápadně širokou hlavu s velkými ušními boltci. Její srst je pískově nebo šedě zbarvená, jen špička ocasu je černá. Má výborný sluch, kořist uslyší i přes vrstvu písku, a pak ji vyhrabe. Do písku se neboří, protože mezi prstními polštářky jí vyrůstá hustá černá srst. Vyhýbá se místům s utuženým

povrchem. Její hlavní potravou jsou pískomilové, dále loví tarbiky, ještěrky, ptáky. Dokáže ulovit i jedovatého hada, kterého omráčí packou. Kočka pouštní je ze všech koček nejvíce přizpůsobena životu v suchém prostředí, kořist je pro ni jediným zdrojem vody, vůbec nemusí pít. Přes den panující vedra trávi v doupěti, které si sama vyhrabala. Jedna kočka může mít i více nor. Aktivní je v noci. Jejimi přirozenými nepřáteli jsou šakali, velcí draví ptáci a velké sovy.

Podle legendy byla kočka pouštní průvodkyní proroka Mohameda, proto ji místní lidé nezabíjejí, i když občas škodí na drůbeži. Je to také jediná kočkovitá šelma, které nehrozí úbytek přirozeného prostředí. Dnes ji však ohrožuje odchyt pro soukromé chovatele. IUCN odhaduje její početní stav na 5000 dospělých jedinců. Sčítání je však velmi nesnadné, protože v písku nezanechává žádné stopy, barva srsti ji činí téměř neviditelnou a při ozáření světlem baterky zavírá oči.

Lenka Vejputková a Josef Kolesa, chovatelé v pavilonu Tropic-ké království